

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย" นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์จะศึกษาแนวความคิดและขอเท็จจริงในการเรียนการสอนวรรณคดีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน วิธีดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม การจัดผล-ตลอดจนปัญหาและความต้องการของนักเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานี้

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวน ๒๐๒ คน และอาจารย์จำนวน ๔ คน

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร และออกแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒๐๒ คน อาจารย์ผู้สอนวิชาวรรณคดีไทย ๔ คน จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จำนวนทั้งหมด ๒๑๐ คน แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - scale) และแบบปลายเปิด (Open - end) หลังจากนั้นได้นำคำตอบมาวิเคราะห์โดยคิดคำตอบเป็นร้อยละ) หากค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(ผลของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและอาจารย์ผู้สอนวิชาวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และแก่ผู้สนใจในการสอนวรรณคดีไทยทั่ว ๆ ไป) ให้ได้มีโอกาสนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชานี้ให้ได้อผลดี อันจะเป็นผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาวรรณคดีไทย จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น และผลจากการวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อนักการศึกษาได้ทราบถึงปัญหา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาวิชาวรรณคดีไทย แบบเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๗ ๑ ๓๘๗

สรุปผลของการวิจัย แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียน
สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์ และสรุปเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างนักเรียนกับ
อาจารย์ ดังต่อไปนี้

๗๒-๕-๖๘๐๗

ก. สรุปผลการวิจัยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนปัจจุบัน ชั้นปีที่ ๕-๖ ๒๒,๐๐๖
- ๕ ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้รับคำตอบในคำตอบต่าง ๆ คือ

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาวรรณคดีไทยระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

(จากผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาวรรณคดีไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ^{๗๕.๘๕} นักเรียนร้อยละ ๒๗.๘๒ มีทัศนคติต่อวิชาวรรณคดีไทยว่า
เนื้อเรื่องสนุกสนานเพลิดเพลิน น่าศึกษา รองลงมาเห็นว่า เนื้อหาดีมีสาระประโยชน์ นำมา
ใช้ในชีวิตรประจำวันได้ เช่น คติธรรม ภาษา นอกจากนั้นนักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อ
เรื่องนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมทั้งรับใช้สังคมได้ เพราะเนื้อเรื่อง
ก่อให้เกิดความเข้าใจในชีวิตและกลมกลืนจิตใจ อีกทั้งยังแสดงถึงวัฒนธรรมของชาติ
ซึ่งมีมาแต่โบราณจึงควรช่วยกันรักษาไว้

นักเรียนร้อยละ ๓๖.๑๔ ไม่ชอบเรียนวรรณคดีไทยบางเรื่อง เพราะเนื้อหา
สาระไม่มีประโยชน์ เหลวไหล เพ้อฝัน นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ รองลงมา
ร้อยละ ๒๖.๒๔ เห็นว่าเนื้อเรื่องมีศัพท์มากและยาก ล้าสมัย ควรให้นักเรียนเรียนเรื่อง
สมัยใหม่ นอกจากนั้นนักเรียนบางคนมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องเป็นเรื่องศักดิ์นา

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับวรรณคดีทั่วไป วรรณคดีโบราณ วรรณคดีในแบบเรียน
นักเรียนร้อยละ ๕๓.๖๘ เห็นว่าหนังสือที่ควรยกย่องว่าเป็นวรรณคดีไทยนั้น
ควรเป็นหนังสือที่ให้ความมั่งคั่งทางด้านสติปัญญาและความรู้ จำนวนร้อยละ ๗๑.๒๘
เห็นว่า ควรเป็นหนังสือที่มีคติแทรกสอดให้เห็นและมีประโยชน์ต่อสังคม เช่น เรื่อง
"แม่คเณศ" ซึ่ง "เชกสเปียร์" แต่งได้รับยกย่องให้เป็นวรรณคดีเอกของโลก

นักเรียนร้อยละ ๒๗.๗๓ เห็นว่า เพราะผู้อ่านเป็นผู้ที่มองอะไรอย่างกว้างขวาง โดยปราศจากอคติ ส่วนเรื่อง โรมีโอและจูเลียต และลิลิตพระลอที่นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๔.๑๖ เห็นว่าได้รับยกย่องเพราะว่าเนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวโรแมนติกที่แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด มีนักเรียนบางส่วนจำนวนร้อยละ ๑๒.๓๘ เห็นว่าไม่ควรได้รับยกย่องเพราะเนื้อเรื่องไม่ทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๕.๗๐ เห็นว่าการที่มีผู้เขียนว่า "วรรณคดีไทยเป็นงานที่รับใช้สังคมศักดินา เป็นงานที่ยกย่องเชิดชูคนส่วนน้อยที่กดขี่และเหยียดหยามประชาชน" เป็นการกล่าวโจมตีวรรณคดีไทย และเป็น การพิจารณาวรรณคดีอย่างแคบ ๆ

วรรณคดีไทยโบราณเช่น เรื่องรามเกียรติ์ นักเรียนร้อยละ ๖๐.๘๙ เห็นว่าผู้แต่งต้องการให้ยูเรียนได้เรียนรู้วาทกรรมะยอมชนะอธรรม หรือความดียอมชนะความชั่วเสมอ แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนจำนวนร้อยละ ๓๖.๑๔ เห็นว่าเรื่องรามเกียรติ์กล่าวถึงกษัตริย์เกณฑ์คนไปรบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเพียงเพื่อจะได้ผู้หญิงเท่านั้น มีนักเรียนจำนวนน้อย ที่เห็นว่าเรื่องรามเกียรติ์เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของกษัตริย์ที่เห็นแต่ความสุขของตัวเองโดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของทหาร นักเรียนร้อยละ ๔๕.๐๑ เห็นว่าวรรณคดีไทยบางเรื่องเช่น ขุนช้างขุนแผน โศกกล่าวถึงความผิดพลาดของชีวิตบางตอน การแต่งเช่นนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตหลาย ๆ แง่ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖.๔๔ เห็นว่ากวีผู้แต่งขุนช้างขุนแผนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแต่งและมีประสบการณ์ในชีวิตดี นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๒.๔๗ เห็นว่าวรรณคดีเรื่องอิเหนาไม่ได้รับยกย่องจากผู้อ่านบางคนเพียงพอ เพราะอิเหนาเป็น คนไม่มีเหตุผล มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๐.๑๙ เห็นว่าเหตุที่ยังมีคนยกย่องวรรณคดีเรื่องอิเหนาอยู่เพราะอิเหนาเป็นพระเอกที่มีความสามารถทุกด้าน ส่วนเรื่องพระลอนั้นนักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๗.๓๓ เห็นด้วยที่มีผู้กล่าวว่า พระลอเป็นเรื่องที่มอมเมาประชาชน เพราะเนื้อเรื่องเกินความจริง มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๖.๗๓ ไม่เห็นด้วยที่มีผู้กล่าวว่าพระลอเป็นเรื่องที่มอมเมาประชาชนโดยให้เหตุผลว่า การศึกษาไม่จำเป็นต้องเรียนแต่เรื่องดี เราควรศึกษาชีวิตทั้งแง่ดีและไม่ดีเพื่อสอนใจเรา วรรณคดีไทยบางเรื่อง

เช่น ลิลิตพระลอ ขุนช้างขุนแผน ที่สะท้อนความคิดของพระมหากษัตริย์หรือปวงชน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๖.๑๘ เห็นว่ายอมรับให้เป็นวรรณคดีและใช้เป็นบทเรียนของชีวิต นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๘.๘๕ เห็นว่าในขณะที่บ้านเมืองวุ่นวายไม่ควรเรียนวรรณคดีไทย โดยให้เหตุผลว่าเสียเวลา มีนักเรียนบางส่วนจำนวนร้อยละ ๒๗.๗๓ เห็นว่าในขณะที่บ้านเมืองกำลังวุ่นวาย ควรเรียนวรรณคดีเพราะทำให้ได้รับความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเป็นอยู่ของคนสมัยเก่า

สำหรับวรรณคดีไทยในแบบเรียน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๔๕.๐๕ เห็นว่าควรศึกษาวรรณคดีเก่าของชาติ เช่น รามเกียรติ์ กาพย์เห่เรือ เพราะวรรณคดีเก่าเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาติ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๔๕.๐๕ เห็นว่าตามที่มีผู้กล่าวว่า "คุณยาเพ็ง ไม่เห็นจะแสดงถึงลักษณะของเรื่อง สั้นสั้นเย็บมอย่างไร มีหน้าชา ภาษาที่ใช้ยังไม่เป็นภาษาคนเสียอีกด้วย" เป็นการกล่าวอย่างไม่มีเหตุผลเพราะวิวัฒนาการทางภาษาและความนิยมในการใช้ภาษาแต่ละยุคสมัยไม่เหมือนกัน ส่วนมีทัศนะพาสตามกรุง ครูมักจะเน้นในเชิงประวัติของผู้แต่ง เน้นศัพท์และภาษา เน้นความไพเราะ เพราะพริ้งของบทกวี แต่หลักเลียงที่จะอภิปรายเนื้อหาของวรรณคดีอันเป็นภาพสะท้อนของสังคมเราทางถูกยึดเย็บให้รักษาและศึกษามรดกทางวัฒนธรรมโดยไม่ได้มีการตรวจสอบอย่างเข้มงวด จากข้อความที่กล่าวเช่นนั้น นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๗.๗๓ มีความเห็นว่าคุณพุดกำลังชักจูงให้เยาวชนเกลียดวรรณคดีไทย เกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทยตามที่มีผู้กล่าวว่า "แม้วรรณคดีมีเนื้อเรื่องกล่าวถึงคนไม่ดี ประพฤติตนผิดศีลธรรม ก็ไม่ได้ทำให้วรรณคดีนั้นพลอยเลวตามบุคคลในเนื้อเรื่องไปด้วย" นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๕.๑๑ เห็นว่าการที่มีผู้กล่าวเช่นนั้นเพราะผู้พูดเข้าใจผิดเพียงพอมว่า วรรณคดีเป็นครูผู้ใหญ่สอนพิจารณาจาก "ผิดเป็นครู" แก่ตนเอง นอกจากนั้นวรรณคดีไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านทำผิดศีลธรรมด้วย การที่มีผู้กล่าวว้าวินาวรรณคดีไทยแต่ให้ตัวเอกของเรื่องคือ เจ้าหญิงและเจ้าชายมีชีวิต เสพสุขอย่างสบายไม่ต้องทำงาน ไม่ต้องทำการผลิต ภาระที่สำคัญคือการรักและการรบโดยเฉพาะ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๕.๖๐ เห็นว่าการกล่าวเช่นนั้นเป็นความจริงบางส่วน ยังมีความจริงบางอย่างที่ไม่ได้นำมาพูด และการที่เนื้อหา

ในวรรณคดีกล่าวถึงกษัตริย์มีภาระสำคัญคือการรบนั้น นักเรียนจำนวนร้อยละ ๗๘.๗๘ เห็นว่าในการรบบนบกมีกษัตริย์เป็นจอมทัพออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหาร ทำให้ทหารมีกำลังใจ มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๕.๖๔ เห็นว่าเนื้อหาของแบบเรียนวรรณคดีไทยไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันเพราะเนื้อหาบางเรื่องเก่ายากแก่การทำความเข้าใจ นักเรียนบางส่วนจำนวนร้อยละ ๑๕.๓๑ เห็นว่าเนื้อหาของแบบเรียนวรรณคดีไทยเหมาะสมเพราะมีคติธรรมดี

นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๒.๘๗ เห็นว่าแบบเรียนวรรณคดีไทยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันมีขนาดรูปเล่ม หนาปกของหนังสือเหมาะสมกระทัดรัด ให้ความคิดและบรรยากาศทางวรรณคดีดี ความชัดเจนของตัวพิมพ์และขนาดของตัวพิมพ์ดีแล้ว นักเรียนบางส่วนเห็นว่าหนังสือแบบเรียนยังมีข้อผิดพลาดด้านการพิมพ์และตัวสะกดการันต์

นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๔.๑๖ เห็นว่าภาษาที่ใช้ในแบบเรียนวรรณคดีไทย เป็นภาษาที่เข้าใจยาก มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๑.๖๘ เห็นว่าภาษาที่ใช้ในแบบเรียนวรรณคดีไทยไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการศึกษาศัพท์นักเรียนจำนวนร้อยละ ๔๔.๐๒ เห็นว่าทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น นักเรียนบางส่วนมีความเห็นว่าการศึกษาศัพท์ทำให้ได้ใช้คำได้ถูกต้อง ในการศึกษาจึงควรศึกษาคำศัพท์ที่ยังใช้อยู่ ไม่ควรศึกษาศัพท์ที่เลิกใช้แล้ว

ในด้านความสนใจของนักเรียนต่อเรื่องที่ศึกษาในแบบเรียนวรรณคดีไทย โดยเฉลี่ยแล้วเรื่องที่ทำให้นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุดคือ ลัทธิเอาอย่าง รองลงมาคือ ละครแห่งชีวิต เห็นแก่ลูก นิราศภูเขาทอง จันทบูรปราศ เรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยที่สุดคือ เรื่องอิเหนา คำประพันธ์บางเรื่อง (ยกเกียรติชาวนครราชสีมา) พระราชดำรัสตอบเนื่องในการที่กรรมการราชนาวิสมาคมจอมเกล้าฯ ถวายเรือพระร่วง ส่วนเรื่องอื่นนักเรียนให้ความสนใจปานกลาง นักเรียนบางคนให้ความเห็นว่านิบางเรื่องที่กระทรวงควรตัดออกจากแบบเรียน เช่น บทพากย์รามเกียรติ์ ลิลิตตะเลงพ่าย และอิเหนา โดยให้เหตุผลว่าเนื้อเรื่องไรสาระ คำศัพท์มากและเข้าใจยาก ส่วนกวีหรือนักเขียนที่นักเรียนสนใจคือ รัชกาลที่ ๕ กวีที่นักเรียนชอบลงมากคือ รัชกาลที่ ๑ กรมพระยา

คำร้องเข้านุภาพ และ เจรพระยาพระคลัง (หน) นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๕.๗๔
เห็นว่าการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดสรรมาบ้างเรื่องออกจากแบบเรียนนั้นรู้สึกเฉย ๆ
มีนักเรียนบางส่วนอยากให้ออกอีก

๓๘.๖๐ หนึ่ง เกี่ยวกับวรรณคดีที่คัดตอนมาให้เรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ
เห็นว่าให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนเพราะทำให้ผู้เรียนได้เรียนวรรณคดีหลายเรื่อง
หลายประเภท นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๗.๗๒ เห็นว่าทำให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีหลาย
เล่ม

วรรณกรรมปัจจุบันหรือวรรณกรรมเพื่อชีวิตที่นักเรียนเสนอให้เป็นแบบเรียน เช่น
เรื่อง มื้อที่เปื้อนซอกลัก โดย นิมิตร ภูมิถาวร เขาช็อกกานต์ โดย สุวรรณี สุคนธา
แลไปข้างหน้า โดย ศรีบูรพา นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๖.๕๔ เห็นว่าวรรณกรรมเพื่อ
ชีวิตที่ผู้เสนอแนะให้นำมาเรียนนั้น ควรมีลักษณะให้คติในการดำรงชีวิตของคนทั่วไป
นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๒.๕๔ เห็นว่าประโยชน์ของวรรณกรรมเพื่อชีวิตทำให้ผู้อ่านมอง
เห็นปัญหาสังคมและนำไปใช้ประโยชน์ได้ และนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๑.๖๔ เห็นว่า
วรรณกรรมเพื่อชีวิตควรมีอุดมการณ์เพื่อยกระดับชีวิตของคนในสังคม นอกจากนั้นนักเรียน
บางคนยังมีความเห็นว่า เนื้อเรื่องในวรรณกรรมเพื่อชีวิตต้องทันสมัยและเหตุการณ์

๓. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาวรรณคดีไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรวรรณคดีไทยเก่า
ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติ ในด้านเนื้อหาในแบบเรียน
นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๕.๖๕ เห็นว่าสิ่งที่ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนวรรณคดีไทย คือ
เนื้อเรื่องในแบบเรียนไม่น่าสนใจ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๓.๖๗ เห็นว่าเนื้อเรื่อง
มีศัพท์มากและยาก นอกจากนั้นนักเรียนบางส่วนให้เหตุผลว่าไม่ชอบเรียนวิชานี้เพราะ

คะแนนน้อย

วิธีการสอนที่อาจารย์ดำเนินการสอนแต่ละครั้ง นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๐.๐๐ เห็นว่าอาจารย์สอนโดยวิธีที่อาจารย์อ่านและอธิบายความในบทเรียนแล้วซักถาม. นอกจากนี้ อาจารย์ยังให้นักเรียนอ่านและจับใจความรวมทั้งให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ในบางครั้งอาจารย์ให้นักเรียนเล่นละครและแสดงบทบาทประกอบในการเรียน ส่วนการเรียนวรรณคดีไทยนั้นนักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๐.๙๕ เห็นว่าเมื่อเรียนจบในแต่ละชั่วโมงแล้ว รู้สึกสนุกสนานในเรื่องและอยากอ่านฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมวรรณคดีไทย นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๘.๑๒ มีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจและจำบทเรียนได้ดีขึ้น นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๗.๙๓ เห็นว่าการจัดกิจกรรมทำให้สนุกสนานและได้รับความรู้ มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยจำนวนร้อยละ ๑๐.๓๕ เห็นว่าการจัดกิจกรรมทำให้น่าเบื่อหน่าย ไม่เกิดประโยชน์ ส่วนกิจกรรมที่ครูชอบจัดในห้องเรียนมากที่สุดคือ การฝึกอ่านทำนองเสนาะ กิจกรรมที่ครูจัดน้อยที่สุดคือ การเล่นเกมเกี่ยวกับศัพท์ เช่น การต่อศัพท์ กิจกรรมที่ครูชอบจัดปานกลาง คือ ฝึกอ่านในใจ อ่านออกเสียง ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบการสอนวิชาวรรณคดีไทย นักเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๒๗.๙๕ เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่ครูชอบจัดคือ ให้นักเรียนแสดงละคร พาไปศึกษานอกสถานที่ ให้ฟังเทปประกอบบทเรียนวรรณคดี

อุปกรณ์การสอนที่อาจารย์ใช้ประกอบการสอน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๓.๓๖ เห็นว่าอุปกรณ์ที่อาจารย์ชอบใช้ประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีมากที่สุด คือ หนังสือประกอบ รูปภาพ แผ่นเสียง และเครื่องบันทึกเสียง รวมทั้งบัตรคำและแถบประโยค นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๓.๖๔ เห็นว่าประโยชน์ที่ได้จากอุปกรณ์การสอนจะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนยังเห็นว่าอุปกรณ์การสอนช่วยทำให้การเรียนการสอนสนุก ผู้เรียนสามารถวาดภาพได้ถูกต้อง ทำให้การเรียนเร็วขึ้น ง่ายขึ้น

การวัดผลนักเรียนจำนวนร้อยละ ๔๔.๖๐ เห็นว่าอาจารย์ส่วนมากชอบวัดผลในด้านความจำเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร นอกจากนั้นยังวัดผลในด้านการใช้วิจารณ์ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวรรณคดี รวมทั้งความซาบซึ้งในรสวรรณคดีอีกด้วย

ลักษณะของอาจารย์ที่นักเรียนชอบ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๖๑.๔๘ เห็นว่าต้องเป็นผู้ที่มีวิธีสอนดี มีอารมณ์ขัน รองลงมาต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีความรู้ดีเอาใจใส่กับนักเรียนดี นอกจากนั้นนักเรียนบางส่วนเห็นว่าอาจารย์ควรเข้าใจนักเรียน สามารถแนะนำให้นักเรียนรู้จักชีวิตมากขึ้น ส่วนลักษณะของอาจารย์ที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๘.๕๒ ให้ความเห็นว่าไม่ชอบอาจารย์ที่มีวิธีสอนไม่ดี รองลงมาไม่ชอบอาจารย์ที่มีความรู้ไม่แน่นยำพอ มีอายุมาก มีบุคลิกภาพไม่ดี แต่งกายลำสมัย นอกจากนั้นนักเรียนให้ความเห็นว่าเป็นคนเจ้าระเบียบ และไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการสอนวรรณคดีมากที่สุด คือ ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คติชาวบ้าน สิ่งที่นักเรียนได้รับน้อยที่สุด คือ การฝึกทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

๔. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

จากการสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๕ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีเริ่มมีขึ้นเมื่อนักเรียนบางส่วนไม่ชอบเรียนวรรณคดี และนักเรียนเหล่านั้นบางคนมีความคิดแบบสังคมนิยม เห็นว่าการศึกษาวรรณคดีและการศึกษาทั่วไป ไม่มีประโยชน์ ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ กลุ่มนักเรียนที่มีความคิดแบบสังคมนิยมได้จัดทำหนังสืออนุสรณ์ประจำปี ๒๕๑๗ ขึ้น หนังสือเล่มนี้ชื่อ "ศึก" ก่อนจัดทำหนังสือทางกลุ่มผู้จัดทำได้แถลงการณ์ให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของการจัดทำซึ่งสถานักเรียนมีมติยอมรับขอเสนอ เมื่อจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มแล้ว หลักการจัดทำถูกต้องแต่เนื้อหาในหนังสือไม่ถูกต้อง เพราะมีข้อความโจมตีหลักสูตรการศึกษาของไทยอย่างรุนแรง ซึ่งไม่ตรงต่อจุดประสงค์ของความต้องการของผู้อ่านทั่วไป ที่ต้องการให้เนื้อหาบรรจุเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเพื่อเก็บไว้เป็นอนุสรณ์จริง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนบทความในหนังสือ ผู้เขียนมองปัญหาเพียงด้านเดียว ทำให้นักเรียนส่วนมากไม่พอใจ เพราะการจัดทำหนังสือครั้งนี้ทำในนามนักเรียนสวนกุหลาบทั้งหมด ดังนั้น

นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรงถึงกับนำหนังสือ "ศึก" มาเผาทิ้ง เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองซึ่งไม่ควรนำมาเขียนในหนังสืออนุสรณ์ประจำปี ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ชนชั้นบ้านเมืองในปัจจุบัน ต้องการให้คนไทยสามัคคีกัน แต่เนื้อหาในหนังสือมีแนวโน้มยั่วให้คนในชาติแตกแยกความ สามัคคีกัน ซึ่งเป็นสิ่งไม่สมควรอย่างยิ่ง

อนึ่งจากการสัมภาษณ์นักเรียนปัจจุบันและครูในโรงเรียนสวนกุหลาบ การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของนักเรียนที่มีต่อวรรณคดีไทยในแง่คัดค้านไม่เห็นควย ในการศึกษา วรรณคดีไทยนี้ นักเรียนที่มีความคิดต่อต้านส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากบทความ ขอเขียน จาก ผู้มีแนวความคิดแบบใหม่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะของนักเรียน

เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่เสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาวรรณคดีไทย ทักษะคตินักเรียน วิธีสอนของอาจารย์ คะแนนและวิธีวัดผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักเรียน นอกจากนี้นักเรียนยังมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวรรณคดีไทยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอีกคือ ควรคัดวรรณคดีที่น่าสนใจบางเรื่อง ออกและนำวรรณกรรมสมัยใหม่มาเรียน ปรับปรุงวิธีการสอนของครู ในด้านหนังสือแบบเรียนควรมีภาพประกอบมากขึ้น และภาพประกอบควรมีรายละเอียดอธิบายไว้อย่างชัดเจน ควรมีศิลปะการจัดหน้าและรูปเล่มที่น่าอ่าน ครูควรนำวรรณกรรมปัจจุบันมาให้เรียนบ้าง เนื้อเรื่องในแบบเรียนควรมานำมาจากวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณคดีไทยสมัยเก่าในอัตราเท่ากัน ขนาดรูปเล่มควรเพิ่มขนาดใหญ่ขึ้น และกระดาษที่ใช้ควรเป็นกระดาษที่มีคุณภาพดี นอกจากนี้ในการเรียนการสอนควรมีอุปกรณ์การสอนประกอบการอธิบาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. สรุปผลการวิจัยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอนวิชาวรรณคดีไทย จำนวน ๔ คน ใ้รับคำตอบต่าง ๆ คือ

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาวรรณคดีไทย

อาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทยที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๔ คน เป็นหญิงทั้งหมด อายุสูงสุด ๕๐ ปี ต่ำสุด ๒๖ ปี เป็นโสด ๓ คน สมรสแล้วจำนวน ๑ คน วุฒิสูงสุด คือปริญญาตรีทางการศึกษา ๕ คน ปริญญาตรีทางวิชาการ ๑ คน วุฒิกฎ ๒ คน

ระยะเวลาการทำงานด้านการศึกษาสูงสุด ๒๐ ปี มีประสบการณ์ในการสอนวิชาวรรณคดีไทยมากที่สุด ๔ ปี น้อยที่สุด ๑ ปี จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่นรวมทั้งวิชาวรรณคดีไทย ๑๖ ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงที่สอนวรรณคดีไทย ๔ ชั่วโมง

วิชาในหมวดภาษาไทยปรากฏว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๕๐ ชอบสอนวรรณคดีไทยมากที่สุด เหตุที่ชอบเพราะเนื้อหาแทรกคติและข้อคิดเห็นเป็นประโยชน์ต่อสังคม จำนวนรองลงมาร้อยละ ๕๐.๐๐ ชอบสอนเพราะสนใจ รักวรรณคดีไทยและเห็นว่าเนื้อหาสนุก สามารถสอนให้น่าสนใจได้ นอกจากนั้นอาจารย์บางท่านยังให้เหตุผลว่าเพราะวรรณคดีไทยเป็นสมบัติของชาติที่ทุกคนควรเรียนรู้ ส่วนเหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชานี้ อาจารย์ร้อยละ ๒๕.๐๐ เห็นว่าเพราะเด็กไม่สนใจเรียนเป็นเหตุให้ครูสอนทอดลอย

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

ในการสอนวิชาวรรณคดีไทยสิ่งที่อาจารย์ต้องการเน้นที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๕๐ ต้องการเน้นให้รู้จักเปรียบเทียบสิ่งที่มีอยู่ในวรรณคดีกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน รองลงมาจำนวนร้อยละ ๒๒.๕๐ ต้องการเน้นให้รู้จักนำความรู้ที่ได้จากวรรณคดีไปใช้ จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ ๕๐.๐๐ ต้องการเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับจากวรรณคดี นอกจากนั้นยังต้องการเน้นด้านอื่น ๆ อีก คือความรู้ด้านคำศัพท์ เนื้อเรื่อง และความเข้าใจในเนื้อเรื่อง

ในด้านความเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีทั่วไป อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๕๐ เห็นว่าเนื้อเรื่องในวรรณคดีโบราณไม่มีประโยชน์ นำมาใช้ไม่ได้ในปัจจุบัน แต่ยังมีอาจารย์ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๑๐๐ เห็นว่าควรสอนเน้นให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีโบราณในวิชาประวัติศาสตร์

สำหรับการสอนวรรณคดีในแบบเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๙๕.๐๐ ใช้วิธีการสอนโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น อาจารย์ร้อยละ ๖๒.๕๐ สังเกตว่านักเรียนชอบเรียนวิชาวรรณคดีไทยประเภทบทความปลุกใจและเรื่องสั้น ส่วนวรรณคดีเก่า ๆ ของชาติ เช่น รามเกียรติ์ กาพย์เห่เรือ อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๑๐๐ เห็นว่านักเรียนควรจะเรียนรู้เพื่อจะได้รู้จักชีวิตความคิดและสภาพของคนไทยในอดีต

การดำเนินการสอนเพื่อให้นักเรียนสนใจเรียนเช่น เรื่องกาพย์เห่เรือ อาจารย์จำนวนร้อยละ ๘๙.๕ มีวิธีการสอนเพื่อให้นักเรียนสนุกและเข้าใจโดยสอนให้อ่านทำนองเสนาะ ให้อุภาพในหนังสือและสอนให้เข้าใจถึงความงามของศิลปวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนั้นอาจารย์เปิดเทปให้นักเรียนฟัง ในการสอนวรรณคดีไทยเรื่อง จดหมายราชทูตในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อาจารย์จำนวนร้อยละ ๓๙.๕๐ ไม่มีอุปกรณ์ประกอบการสอน เพียงแต่ให้นักเรียนดูรูปโกษาปานในแบบเรียน ระหว่างที่ดำเนินการสอนนักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนอาจารย์ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๖๒.๕๐ จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจโดยจัดกิจกรรมแปลก ๆ ส่วนการเรียนวรรณคดีเฉพาะตอนที่คัดมาเพียงบางส่วนกับเรียนตลอดทั้งเรื่อง อาจารย์จำนวนร้อยละ ๘๙.๕๐ เห็นว่าอย่างไรจะมีประโยชน์กว่ากันนั้นขึ้นอยู่กับข้อความบางตอนที่คัดมา ถ้าเลือกให้เหมาะสมก็มีประโยชน์และถ้าเรียนหลาย ๆ เรื่อง ๆ ละตอนก็จะทำให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีหลาย ๆ ประเภท

เกี่ยวกับรูปเล่มและเนื้อหาอาจารย์จำนวนร้อยละ ๖๒.๕๐ เห็นว่าแบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีภาพประกอบน้อยเกินไป รองลงมาคือมีความผิดพลาดด้านการพิมพ์ เช่น ตัวสะกดการันต์ ขนาดรูปเล่มไม่เหมาะสม คุณภาพของกระดาษไม่ดี ด้านเนื้อหาในแบบเรียนอาจารย์ร้อยละ ๙๕.๐๐ เห็นว่าเนื้อหาบางเรื่องเก่า

ยากแก่การทำความเข้าใจ มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยจำนวนร้อยละ ๑๒.๕๐ เห็นว่าเนื้อหา มีคตินิยมดี มีความไพเราะ ส่วนนวนโวหารดี และให้ความบันเทิงในขณะที่อ่าน

สาระประโยชน์ในแบบเรียนวรรณคดีไทย อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่มีสาระ ประโยชน์มากคือ เรื่องพระบรมราชาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รองลงมาคือเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย นิราศภูเขาทองและเรื่องกาพย์เห่เรือ ส่วนเรื่องที่มีสาระประโยชน์น้อยที่สุด คือเรื่องขุนช้างขุนแผน เรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด คือเรื่องพระราชดำริศกอบเนื่องในการที่กรมการราชนาวิสมาคนอมเกล้าฯ ถวายเรือ พระร่วง รองลงมาคือเรื่องกาพย์เห่เรือ เรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยที่สุด คือ เรื่องบทพากย์รามเกียรติ์ ส่วนเรื่องอื่น ๆ นักเรียนให้ความสนใจปานกลาง

อาจารย์บางท่านให้ความเห็นว่ามีบางเรื่องที่กระทรวงควรตัดออกจากแบบเรียน เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ควรตัดเรื่อง ลิลิตเอาอย่าง เพราะเนื้อเรื่องไม่แจ่มชัด นักเรียนไต่แย้งได้ เรื่องอื่น ๆ ก็มี สร้อยคอที่หาย สมุทโฆษคำฉันท์ เพราะเนื้อเรื่องน่าเบื่อ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ควรตัดเรื่องพระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวออก เพราะเนื้อเรื่องโบราณ เข้าใจยาก ไกลตัว รองลงมาควรตัดเรื่องคุณยาเพิ่งออก เพราะอ่านแล้วไม่สนุก

ในด้านวรรณกรรมปัจจุบันที่อาจารย์เสนอให้เป็นแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น เรื่อง แลไปข้างหน้า โดยกุหลาบ สายประดิษฐ์ เพราะเนื้อเรื่องเข้าสมัย ไม่มี คัดค้าน ส่วนวรรณคดีสมัยเก่าหรือวรรณคดีโบราณที่อาจารย์เสนอให้เป็นแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เรื่องสามก๊ก โดยเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

วิธีการสอนที่อาจารย์ดำเนินการสอนแต่ละครั้ง อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๕๐ สอนโดยให้นักเรียนอ่านมาก่อนแล้วเล่าเรื่องย่อให้นักเรียนฟัง และให้ทำกิจกรรมในชั้น อาจารย์จำนวนร้อยละ ๑๒.๕๐ สอนโดยดำเนินการตามลำดับเนื้อหาในเรื่องและเลือกเรื่องที่จะสอนตามความสนใจของนักเรียนพร้อมทั้งสอนให้เหมาะกับเหตุการณ์

การจัดกิจกรรม อาจารย์จำนวนร้อยละ ๙๕.๐๐ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตีพิมพ์ตัวละครหรือเนื้อเรื่อง ตามความคิดเห็นของนักเรียนและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม กับนักเรียน ส่วนกิจกรรมเสนอแนะทายทอาจารย์ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๘๙.๕๐ เห็นว่า ทำได้ทุกข้อถ้ามีเวลาเพียงพอ รองลงมาอาจารย์จำนวนร้อยละ ๒๒.๕๐ เห็นว่าทำได้เพียง บางข้อ ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามแล้ว นอกจากนั้นกิจกรรมที่อาจารย์ชอบจัดมากที่สุด คือ การเล่นเกม การอ่านทำนองเสนาะ กิจกรรมที่อาจารย์ชอบจัดน้อยที่สุด คือ การฉาย ภาพยนตร์ประกอบการสอนวรรณคดี

การใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์จำนวนร้อยละ ๙๕.๐๐ ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน อาจารย์จำนวนร้อยละ ๒๒.๕๐ ใช้อุปกรณ์การสอนในเฉพาะบางเรื่องที่จะหา อุปกรณ์ได้ อุปกรณ์การสอนส่วนมากใช้ภาพประกอบและของจริง นอกจากนั้นยังมีเอกสาร หนังสือรวมทั้งบัตรคำ

การวัดผล อาจารย์จำนวนร้อยละ ๕๐.๐๐ เห็นว่ามีปัญหาในการวัดผล คือ ไม่ แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากมีเวลาน้อยจึงไม่สามารถวัดผลได้ เต็มที่ ในการวัดผล อาจารย์จำนวนร้อยละ ๙๕.๐๐ จะวัดเมื่อสอนจบในแต่ละบทเรียน โดยให้ตอบคำถามและอภิปราย อาจารย์จำนวนร้อยละ ๒๒.๕๐ นำข้อสอบที่ใช้วัดผล วิชาวรรณคดีไทยมาจากอาจารย์ในหมวดช่วยกันสร้างขึ้น นอกจากนั้นยังมีอาจารย์บาง ท่านให้ความเห็นว่าจากกรวัดผลวิชาวรรณคดีไทยทำให้อาจารย์ทราบเกี่ยวกับนักเรียนในด้าน ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๘๙.๕๐ เห็นว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อวรรณคดีเปลี่ยนไป เนื่องมาจากวิถีทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับ นอกจากนั้นอาจารย์บางท่านยังให้ความเห็นว่า การที่นักเรียนบางคนสนใจวรรณคดีไทย น้อยกว่าวิชาอื่น เพราะเห็นว่าวรรณคดีเป็นวิชาที่ไม่มีประโยชน์

ปัญหาที่หลักสูตรวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ อาจารย์จำนวนร้อยละ ๑๒.๕ เห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรมีความเหมาะสมเพราะว่ามีความไพเราะ ส่วนนวนิโฆหารคดี มีคติธรรม ให้ความบันเทิงขณะอ่าน ส่วนอาจารย์จำนวนร้อยละ ๘๕ เห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรไม่มีความเหมาะสมเพราะว่าเนื้อหาบางเรื่อง เกา ยากแก่การทำความเข้าใจ

ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์อาจารย์ส่วนใหญ่ ผู้สอนวรรณคดีไทย อาจารย์ให้ความเห็นว่า ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย นักเรียนเือกการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยว มีการเขียนบทความวรรณคดีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายว่า ไร้สาระ นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ ควรเลิกเรียนวรรณคดีไทยและให้นำวรรณคดีเพื่อชีวิตมาเรียน ปฏิภรษาของนักเรียนรุนแรงขึ้นทุกที แม้ครูจะชี้แจงเหตุผลเพียงใดก็ไม่ยอมรับฟัง

ข้อเสนอแนะของอาจารย์

เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรปรับปรุงด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ วิธีสอน เทคนิคการสอน บุคลิกของอาจารย์ หลักสูตร แบบเรียนวรรณคดีไทย การวัดผล การคิดคะแนน การบริการของห้องสมุด ควรจัดห้องภาษาไทยเสมอ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ นอกจากนั้นอาจารย์บางท่านยังให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรมและแนะนำครูผู้สอนวิชาวรรณคดีไทยเสมอ ในการเลือกครูสอนวิชาวรรณคดีไทย ครูต้องเป็นผู้มีความสามารถ อดทนและใจกว้าง และในการเรียนการสอนควรให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเรียนโดยคละกันไประหว่างเรื่องที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง

ก. สรุปผลเปรียบเทียบระหว่างคำตอบของนักเรียนและอาจารย์ที่เป็นตัวอย่างประชากร

๑. ทักษะการที่ทบทวนวิชาภาษาไทย ระหว่างหลักภาษา การใช้ภาษาและวรรณคดี อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๕ ชอบสอนวรรณคดีไทยมากที่สุด อาจารย์ให้เหตุผลว่า ชอบสอนวิชานี้ เพราะเนื้อหาแทรกคติและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ร้อยละ ๕๐ ชอบสอนเพราะรักวรรณคดีไทยและเห็นว่าเนื้อหาสนุก สามารถสอนให้น่าสนใจได้ นอกจากนี้อาจารย์ยังให้เหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ชอบสอนวรรณคดีไทย เพราะวรรณคดีไทยเป็นสมบัติของชาติ ส่วนเหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชานี้อาจารย์จำนวนร้อยละ ๒๕ เห็นว่าเพราะนักเรียนไม่สนใจเรียนเป็นเหตุใหญ่สอนทอดย

นักเรียนร้อยละ ๒๗.๗ มีทัศนคติต่อวิชาวรรณคดีไทยว่า เนื้อเรื่องสนุกสนานเพลิดเพลินน่าศึกษา รองลงมาเห็นว่าเนื้อหาดีมีสาระประโยชน์ นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น คติธรรม ภาษา นอกจากนี้นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อเรื่องนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมทั้งรับใช้สังคมได้ เพราะเนื้อเรื่องก่อให้เกิดความเข้าใจในชีวิตและกล่อมเกล่าจิตใจ อีกทั้งยังแสดงถึงวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีมาแต่โบราณ จึงควรจะช่วยกันรักษาไว้ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๖.๑๔ ไม่ชอบเรียนวรรณคดีไทยบางเรื่อง เพราะเนื้อหาไม่มีประโยชน์ เหลวไหล เพื่อดัน นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ รองลงมาจำนวนร้อยละ ๒๖.๒๔ เห็นว่าเนื้อเรื่องมีศัพท์มากและยาก ล้าสมัย ควรให้นักเรียนเรียนเรื่องสมัยใหม่ นอกนั้นมีนักเรียนบางคนมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องเป็นเรื่องศักดิ์นา

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีทั่ว ๆ ไปและวรรณคดีในแบบเรียน

วรรณคดีโบราณเช่นเรื่องรามเกียรติ์ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๖๐.๘๘ เห็นว่าผู้แต่งต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าธรรมชาติของมนุษย์และธรรมชาติของสังคม หรือความดีของมนุษย์ ความชั่ว แต่ก็มีนักเรียนบางส่วนจำนวนร้อยละ ๓๖.๑๔ เห็นว่าการที่เรื่องรามเกียรติ์กล่าวถึงกษัตริย์เกณฑ์คนไปรบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเพียงเพื่อจะได้ผู้หญิงเท่านั้น เป็น

การเห็นแก่ตัวของกษัตริย์ที่เห็นแต่ความสุขของตัวเอง โดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของ
 ทหาร นักเรียนร้อยละ ๔๔.๐๐ เห็นว่า วรรณคดีไทยบางเรื่อง เช่น ขุนช้างขุนแผนได้
 กล่าวถึงความผิดพลาดของชีวิตบางตอน การแต่ง เช่นนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนให้ผู้อ่าน
 เข้าใจชีวิตหลาย ๆ แง่ได้ขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖.๕๔ เห็นว่ากวี
 ผู้แต่งขุนช้างขุนแผนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแต่งและมีประสบการณ์ในชีวิตดี นักเรียน
 จำนวนร้อยละ ๕๒.๔๗ เห็นว่าวรรณคดีเรื่องอิเหนาไม่ได้รับยกย่องจากผู้อ่านบางคน
 เพียงพอ เพราะอิเหนาเป็นคนไม่มีเหตุผล มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๐.๑๕ เห็นว่า
 เหตุที่ยังมีผู้อ่านวรรณคดีเรื่องอิเหนาอยู่ เพราะอิเหนาเป็นพระเอกที่มีความสามารถ
 ทุกด้าน ส่วนเรื่องพระลอ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๗.๓๓ เห็นด้วยที่มีผู้กล่าวว่า พระลอ
 เป็นเรื่องที่มีอมเหมายเพราะเนื้อเรื่องเกินความจริง มีนักเรียนจำนวนร้อยละ
 ๒๖.๗๓ ไม่เห็นด้วยที่มีผู้กล่าวว่า พระลอเป็นเรื่องที่มีอมเหมายเพราะการ
 ศึกษาไม่จำเป็นต้องเรียนแต่เรื่องดี เราควรศึกษาชีวิตทั้งแง่ดีและไม่ดีเพื่อสอนใจ
 เรา วรรณคดีไทยบางเรื่อง เช่น ลิลิตพระลอ ขุนช้างขุนแผน ที่สะท้อนความผิดของพระ
 มหากษัตริย์หรือปวงชน นักเรียนจำนวน ๓๖.๑๔ เห็นว่ายอมรับให้เป็นวรรณคดีและใช้เป็น
 บทเรียนของชีวิต มีนักเรียนบางส่วนมีความเห็นว่า ควรวางระเบียบการพิจารณาความ
 เหมาะสมของหนังสือที่ควรได้รับยกย่องเป็นวรรณคดีใหม่ นักเรียนจำนวน ๑๔.๕๕ เห็น
 ว่าในขณะที่บ้านเมืองวุ่นวายไม่ควรเรียนวรรณคดีไทย เพราะเสียเวลา มีนักเรียนบาง
 ส่วนจำนวนร้อยละ ๒๗.๗๓ เห็นว่าในขณะที่บ้านเมืองวุ่นวาย ควรเรียนวรรณคดี เพราะ
 ทำให้ได้รับความรู้ ความเป็นอยู่ของคนสมัยเก่า

อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๕ เห็นว่าเนื้อเรื่องในวรรณคดีโบราณ ไม่มี
 ประโยชน์นำมาใช้ไม่ได้ในปัจจุบัน แต่ยังมีอาจารย์ส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๑๐๐ เห็นว่า
 ควรสอนเน้นให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีโบราณในวิชาประวัติศาสตร์

ส่วนวรรณคดีในแบบเรียน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๔๕.๐๕ เห็นว่าควรศึกษา
 วรรณคดีเก่า ๆ ของชาติ เช่น รามเกียรติ์ กาพย์เห่เรือ เพราะวรรณคดีเก่า ๆ ได้
 แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาติ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๔๔.๕๐ เห็นว่าตามที่มีผู้กล่าว

ว่า "คุตยาเพ็ง" ไม่เห็นจะแสดงลักษณะของเรื่องสั้นชั้นเยี่ยมอย่างดี มีหน้าซ้ำภาษาที่ใช้ยังไม่เป็นภาษาคนเสียอีกด้วย เป็นการกล่าวอย่างไม่มีเหตุผล เพราะวิวัฒนาการทางภาษาและความนิยมในการใช้ภาษาแต่ละยุคสมัยไม่เหมือนกัน ส่วนมีทักษะ สามกรุง ครุฑมักจะเน้นในเชิงประวัติของบุคคล เน้นศัพท์และภาษา เน้นความไพเราะ เพราะพริ่งของบทกวี แต่หลักเสียงที่จะอภิปรายเนื้อหาวรรณคดีอันเป็นภาพสะท้อนของสังคม เราต่างถูกยึดเยียดให้รักษาและศึกษามรดกทางวัฒนธรรมโดยไม่มีกาตรวจสอบอย่างเข้มงวดจากข้อความที่กล่าวเช่นนั้น นักเรียนจำนวน ๒๗.๗๓ มีความเห็นว่าผู้พูดกำลังยึดเยียดความคิดให้เขารชนเกลียดวรรณคดีไทย เกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทยตามที่มีผู้กล่าวว่า "แม้วรรณคดีมีเรื่องกล่าวถึงคนไม่ดี ประพฤติตนผิดศีลธรรมก็ไม่ได้ทำให้วรรณคดีนั้น ๆ พลอยเลวตามบุคคลในเนื้อเรื่องไปด้วย" นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๘.๑๑ เห็นว่าการที่มีผู้กล่าวเช่นนั้นเพราะผู้พูดเข้าใจวรรณคดีดี เพียงพอว่าวรรณคดีจะเป็นครูโดยให้ผู้อ่านพิจารณาจาก "ผิดเป็นครู" แก่ผู้อ่านเอง นอกจากนั้นวรรณคดีไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านทำผิดศีลธรรมด้วย การที่มีผู้กล่าวว่าวิชาวรรณคดีไทยแต่งให้ตัวเองของเรื่องเป็นเจ้าหญิง เจ้าชายมีชีวิตเสพสุขอย่างสบายไม่ต้องทำงาน ไม่ต้องทำการผลิต ภาระที่สำคัญก็คือการรักและการรบโดยเฉพาะนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๘.๖๐ เห็นว่าการกล่าวเช่นนั้นเป็นความจริงบางส่วน ยังมีความจริงบางอย่างที่ไม่ได้นำมาพูด เนื้อหาวรรณคดีกล่าวถึงกษัตริย์ที่มีภาระสำคัญคือการรบนั้น นักเรียนจำนวน ๗๖.๗๕ เห็นว่าในการรบดำมีกษัตริย์เป็นจอมทัพออกรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับทหารทำให้ทหารมีกำลังใจ มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๕.๖๔ เห็นว่าเนื้อหาของแบบเรียนวรรณคดีไทยไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน เพราะเนื้อหาบางเรื่องเก่ายากแก่การทำความเข้าใจ มีนักเรียนบางส่วนจำนวนร้อยละ ๑๘.๓๑ เห็นว่า เนื้อหาของแบบเรียนวรรณคดีไทยเหมาะสมเพราะมีคติธรรมดี

นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๒.๕๗ เห็นว่าแบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบัน มีขนาดรูปเล่มหนาปกของหนังสือเหมาะสม กระดาษดี รวมทั้งให้ความคิดและบรรยากาศทางวรรณคดีที่ชัดเจนของตัวพิมพ์และขนาดของตัวพิมพ์

ดีแล้ว มีนักเรียนเพียงบางส่วนเห็นว่าหนังสือแบบเรียนยังมีข้อผิดพลาดด้านการพิมพ์ ตัวสะกดการันต์ นักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๔.๑๖ เห็นว่าภาษาที่ใช้ในแบบเรียนวรรณคดีไทยเป็นภาษาที่เข้าใจยาก ในด้านความสนใจของนักเรียนต่อเรื่องที่ศึกษาในแบบเรียนวรรณคดีไทยเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุดคือเรื่องลัทธิเอาอย่าง ละครแห่งชีวิต เห็นแก่ลูก นิราศภูเขาทอง ส่วนเรื่องอื่น ๆ นักเรียนให้ความสนใจปานกลาง ส่วนกวีที่นักเรียนให้ความสนใจคือ รัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ สุนทรภู่ ส่วนกวีคนอื่น ๆ นักเรียนให้ความสนใจปานกลาง

อาจารย์ส่วนมากร้อยละ ๖๒.๕ เห็นว่าแบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นมีภาพประกอบน้อยเกินไป รองลงมาคือมีความผิดพลาดด้านการพิมพ์ เช่น ตัวสะกดการันต์ ขนาดรูปเล่มไม่เหมาะสม คุณภาพของกระดาษไม่ดี ด้านเนื้อหาในแบบเรียน อาจารย์ร้อยละ ๙๕ เห็นว่าเนื้อหาบางเรื่องเก๋ยากแก่การทำความเข้าใจ มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยร้อยละ ๑๒.๕ เห็นว่าเนื้อหามีคติธรรมดี มีความไพเราะ สำนวนโวหารดี และให้ความบันเทิงในขณะที่อ่าน

อนึ่ง สารบัญในแบบเรียนวรรณคดีไทย อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า เรื่องที่มีสารบัญมากคือ เรื่องพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลิลิตตะเลงพ่าย รองลงมาคือเรื่องนิราศภูเขาทอง และเรื่องกาพย์เห่เรือ ส่วนเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุดคือเรื่องพระราชดำรัสตอบเนื่องในการที่กรรมการราษฎรวิสามัญสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ถวายเรือพระร่วง เรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยที่สุดคือเรื่องบทพากย์รามเกียรติ์ ส่วนเรื่องอื่น ๆ นักเรียนให้ความสนใจปานกลาง มีอาจารย์บางท่านให้ความเห็นว่า มีบางเรื่องที่ควรตัดออกจากแบบเรียน เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ควรตัดเรื่อง ลัทธิเอาอย่าง เพราะเนื้อเรื่องไม่แจ่มชัด นักเรียนโต้แย้งได้ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ก็มี สร้อยคอที่หาย สมุทโฆษ เพราะเนื้อเรื่องน่าเบื่อ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ควรตัดเรื่องพระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวออก เพราะเรื่องโบราณ เข้าใจยาก ไกลตัว รองลงมาควรตัดเรื่อง คุณยาเพียงออก เพราะอ่านแล้วไม่สนุก

ส่วนวรรณกรรมปัจจุบันหรือวรรณกรรมเพื่อชีวิตที่นักเรียนเสนอให้เป็นแบบเรียน เช่น เรื่องมือที่เปื้อนชอล์ก โดยนิมิตร ภูมิถาวร เขาร็อกานต์ โดยสุวรรณี สุคนธา แลไปข้างหน้า โดยศรีบูรพา นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๖.๔๔ เห็นว่าวรรณกรรมเพื่อชีวิต ซึ่งมีผู้เสนอแนะให้นำมาเรียนนั้นควรมีลักษณะให้คติในการดำรงชีวิตของคนทั่วไป นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๒.๔๔ เห็นว่าประโยชน์ของวรรณกรรมเพื่อชีวิตทำให้ผู้อ่านมองเห็นปัญหาสังคมและนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๓๑.๖๔ เห็นว่าวรรณกรรมเพื่อชีวิตควรมีอุดมการณ์เพื่อยกระดับชีวิตของคนในสังคม นอกจากนั้นนักเรียนบางคนยังมีความเห็นว่าเนื้อเรื่องในวรรณกรรมเพื่อชีวิตต้องทันสมัยและเหตุการณ์

วรรณกรรมปัจจุบันที่อาจารย์เสนอให้เป็นแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น เรื่อง แลไปข้างหน้า โดยกุหลาบ สายประดิษฐ์ เพราะเรื่องเข้าสมัยไม่มีศักดิ์นา เรื่องเกี่ยวกับครู โดยนิมิตร ภูมิถาวร เพราะต้องการให้นักเรียนเห็นความลำบากของครูในชนบท ส่วนวรรณคดีสมัยเก่าหรือวรรณคดีโบราณที่อาจารย์เสนอให้เป็นแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายคือเรื่อง สามก๊ก โดยเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

๓. วิธีสอนและการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

วิธีการสอนที่อาจารย์ดำเนินการสอนแต่ละครั้ง นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๐.๐๐ เห็นว่าอาจารย์สอนโดยวิธีที่อาจารย์อ่านและอธิบายความในบทเรียน แล้วซักถาม นอกจากนั้นอาจารย์ให้นักเรียนอ่านและจับใจความรวมทั้งให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ในบางครั้งอาจารย์ให้นักเรียนเล่นละครหรือแสดงบทบาทประกอบการเรียน ส่วนการเรียนวรรณคดีไทยนั้น นักเรียนจำนวน ๒๐.๙๙ เห็นว่าเมื่อเรียนจบในแต่ละชั่วโมง แล้วรู้สึกสนุกสนานในเนื้อเรื่อง และอยากอ่านฉบับสมบูรณ์ ส่วนวิธีการสอนที่อาจารย์ดำเนินการสอนแต่ละครั้ง อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๙.๕ สอนโดยให้นักเรียนอ่านมาก่อน แล้วเล่าเรื่องย่อให้นักเรียนฟังและทำกิจกรรมในชั้น ในการดำเนินการสอน อาจารย์ร้อยละ ๙๕ สอนโดยดำเนินการจัดลำดับเนื้อหาในการสอนและเลือกเรื่องที่จะสอนตามความสนใจของนักเรียนพร้อมทั้งสอนให้เหมาะกับเหตุการณ์

ในด้านการจัดกิจกรรม นักเรียนให้ความเห็นว่ากิจกรรมที่ครูชอบจัดในห้องเรียนมากที่สุดคือ การฝึกอ่านทำนองเสนาะ ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบการสอนวิชาวรรณคดีไทยที่ครูชอบจัดคือ ให้นักเรียนแสดงละคร นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ให้ฟังเทปประกอบบทเรียนวรรณคดี เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอาจารย์ส่วนใหญ่ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตัวละครหรือเนื้อเรื่อง ตามความคิดเห็นของนักเรียน และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน ส่วนกิจกรรมเสนอแนะทำยบทอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๕ เห็นว่าทำได้ทุกขอตามีเวลาเพียงพอ รองลงมาอาจารย์ร้อยละ ๒๒.๕ เห็นว่าทำได้เพียงบางข้อทั้ง ๆ ที่ได้พยายามแล้ว นอกจากนั้นกิจกรรมที่อาจารย์ชอบจัดมากที่สุดคือ การเล่นตลก การอ่านทำนองเสนาะ กิจกรรมที่อาจารย์ชอบจัดน้อยที่สุดคือ การฉายภาพยนตร์ประกอบการสอนวรรณคดี

การใช้อุปกรณ์ นักเรียนเห็นว่าอุปกรณ์ที่อาจารย์ชอบใช้ประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีมากที่สุดคือ หนังสือประกอบ นอกนั้นยังมีรูปภาพแผ่นเสียงและเครื่องบันทึกเสียงรวมบัตรคำและแถบประโยค นักเรียนจำนวนร้อยละ ๒๓.๘๖ เห็นว่าประโยชน์ที่ได้จากอุปกรณ์การสอนจะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น นอกจากนั้นนักเรียนยังเห็นว่าอุปกรณ์การสอนช่วยให้การเรียนการสอนสนุก ช่วยทำให้สามารถวาดภาพได้ถูกขึ้น ทำให้การเรียนง่ายขึ้น เร็วขึ้น ส่วนอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕ ใช้อุปกรณ์การสอนในเฉพาะบางเรื่องที่ชอบจะหาอุปกรณ์ได้ อุปกรณ์การสอนส่วนมากใช้ภาพประกอบแต่ละของจริง นอกจากนั้นยังมีเอกสาร หนังสือรวมทั้งบัตรคำ

อนึ่งในด้านการวัดผล นักเรียนจำนวนร้อยละ ๘๔.๐๖ เห็นว่าอาจารย์ส่วนมากชอบวัดผลในด้านความจำเกี่ยวกับเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตัวละคร นอกจากนั้นยังวัดในด้านการใช้วิจารณ์ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวรรณคดี รวมทั้งความซาบซึ้งในรสวรรณคดี ส่วนอาจารย์จำนวนร้อยละ ๕๐ เห็นว่าในการวัดผลอาจารย์มีปัญหา คืออาจารย์ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากมีเวลาน้อยจึงไม่สามารถวัดผลได้เต็มที่ ในการวัดผลอาจารย์จำนวนร้อยละ ๗๕ จะวัดเมื่อสอบจบในแต่ละบทเรียนโดยให้ตอบคำถามและอภิปราย.

ด้านปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

อาจารย์และนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๓๕.๖๔ เห็นว่าเนื้อหาของแบบเรียนวรรณคดีไทยไม่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๕๘.๕๒ ต้องการเรียนเนื้อหาประเภทให้ความรู้แทรกความคิด นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๒.๘๗ เห็นว่าหนังสือแบบเรียนยังมีข้อผิดพลาดด้านการพิมพ์ตัวสะกดการันต์ ส่วนอาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรมีความเหมาะสมเพราะว่ามีความไพเราะ ส่วนนวนโวหารดี มีคติธรรม ให้ความบันเทิงขณะอ่าน มีอาจารย์จำนวนร้อยละ ๒๕ เห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรไม่มีความเหมาะสมเพราะว่าเนื้อหาบางเรื่องเก่า ยากแก่การทำความเข้าใจ

ในด้านการเรียนการสอน นักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๐ ของนักเรียนส่วนกุหลายทั้งหมดมีความคิดเห็นต่อสถานการณ์ศึกษาวรรณคดีไทย อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนเนื่องมาจากการเมืองเข้ามามีส่วนสัมพันธ์กับวรรณคดี โดยมีนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากข้อเขียน เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่กล่าวโจมตีวรรณคดีไทย มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยจำนวนร้อยละ ๑๐ ที่มีแนวความคิดเห็นคล้อยตาม และเป็นที่น่าหนักใจเนื่องจากนักเรียนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มที่มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการเรียนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

นักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ส่วนใหญ่ชอบเรียนวิชาวรรณคดีไทยมากกว่าวิชาหลักภาษาและวิชาการใช้ภาษา เนื่องจากว่าวรรณคดีไทยอ่านแล้วสนุก และทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยมากขึ้น ซึ่งตรงกับงานของ อรสา เจนพนัส^๑ ในงานวิจัยเรื่อง " การสำรวจวิธีสอนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร " นักเรียนส่วนน้อยที่ไม่ชอบเรียนวิชาวรรณคดีไทยให้เหตุผลว่า เนื้อหาสาระไม่มีประโยชน์ เหลวไหล เพื่อยิน นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ เนื้อเรื่องเป็นเรื่องตลกคินา ซึ่งตรงกับบทความของ สันตัก ปฎิมากรรม^๒ ที่ได้เขียนลงในหนังสือรวมพลังเรื่อง "วรรณคดีไทย วรรณคดีของไทย " ที่ได้เขียนว่า วรรณคดีไทยไม่มีประโยชน์

เกี่ยวกับวรรณคดีไทย วรรณคดีโบราณ วรรณคดีในแบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรศึกษาวรรณคดีเก่าของชาติ รวมทั้งวรรณคดีโบราณและควรยังคงบรรจุวิชาวรรณคดีไว้ในหลักสูตร เนื่องจากวรรณคดีเก่าเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ที่ว่าความมุ่งหมายในการอ่านวรรณคดีเป็นประโยชน์ในทางวัฒนธรรม มีนักเรียนจำนวนร้อยละ ๑๐ ของ นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยทั้งหมดที่มีความคิดเห็นว่าวรรณคดีไทยเป็นวิชาที่ไม่น่าศึกษา ควรจะศึกษาวรรณกรรมสมัยใหม่มากกว่า ควรจะได้มีการปฏิวัติล้มล้างวัฒนธรรมกันเสียเพื่อชาติจะได้เจริญก้าวหน้า ไม่ควรศึกษาเรื่องของคนเก่า เพราะทำให้เสียเวลา เสียเศรษฐกิจ ซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของเมาเซตุงในหนังสือเรื่อง การใช้กฎหมายป้องกัน

^๑ อรสา เจนพนัส " การสำรวจวิธีสอนวิชาวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร, " วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

^๒ สันตัก ปฎิมากรรม, เรื่องเดิม, หน้า ๒๐ - ๒๖.

คอมมิวนิสต์ของ นายชานิน ทรัพย์วิเชียร^๓ ที่ต้องการปฏิวัติวัฒนธรรมทำลายล้างทรัพย์สิน^๔ มีค่า ศิลปวัตถุแห่งชาติ เอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยให้เหตุผลว่าการปฏิวัติ วัฒนธรรมลดความคิดเห็นแก่ ๆ หึง จึงจะทำให้ชาติเจริญ

เกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

ในค่านหลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หลักสูตรวิชาวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางเรื่อง เกา ล่าสมัย ไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย^๕ ในงานวิจัยเรื่อง "การสอนวิชาวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครูกรุงเทพฯ" ที่ว่าหลักสูตรวิชาวรรณคดีไทยบางเรื่อง เกา ล่าสมัย ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในบางเรื่อง

วิธีการที่อาจารย์ดำเนินการสอนแต่ละเรื่องนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อาจารย์สอนโดยวิธีที่อาจารย์อ่านและอธิบายความในบทเรียนแล้วซักถาม พร้อมทั้งให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ ฉกาศรี หงส์นาค^๕ ในงานวิจัยเรื่อง "การเรียนการสอนหลักภาษาไทยในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" ที่ว่า วิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้คือ การอธิบายและยกตัวอย่าง

ประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมวรรณคดีไทย นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจ และจำบทเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งตรงกับงานวิจัย ของ

^๓ ชานินทรัพย์วิเชียร, การใช้กฎหมายคอมมิวนิสต์ พิมพ์ครั้งที่ ๔ ที่สำนักงานปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๖, หน้า ๔๘.

^๔ สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย, เรื่องเดิม.

^๕ ฉกาศรี หงส์นาค, "การเรียนการสอนภาษาไทยในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

จิตตินิภา ภักดีชุมพล ๒ เรื่อง "กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร"

อุปกรณ์ที่อาจารย์ใช้ประกอบการสอน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอุปกรณ์ที่อาจารย์
ชอบใช้ประกอบการสอนวิชาวรรณคดีมากที่สุดคือ หนังสือประกอบ รูปภาพ แผ่นเสียง และ
เครื่องบันทึกเสียง รวมทั้งบัตรคำและแถบประโยค นักเรียนเห็นว่าประโยชน์ที่ได้จาก
อุปกรณ์การสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้น การเรียนการสอนดำเนินไป
อย่างสนุก ผู้เรียนสามารถวาดภาพได้ถูกต้อง ซึ่งตรงกับทำให้สัมภาระของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๔ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นว่าอุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอน
แสดงให้เห็นว่าอุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เกี่ยวกับการวัดผลวิชาวรรณคดีไทย นักเรียนให้ความเห็นว่าอาจารย์ส่วนมาก
ชอบวัดผลในด้านความจำเกี่ยวกับเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดกับตัวละคร มีอาจารย์
บางท่านวัดผลในด้านการใช้วิจารณ์ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวรรณคดี รวม
ทั้งความซาบซึ้งในรสวรรณคดีด้วย

การวัดผลการเรียนการสอน สืบเนื่องจากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์
เป็นรายบุคคล มีนักเรียนส่วนน้อยที่สนุกสนวนตื่นเต้น และเพลิดเพลินในการวัดผล โดย
ตอบคำถามเกี่ยวกับความจำในเนื้อเรื่อง นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนวัด
ผลในด้านการใช้วิจารณ์ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนต้องการแสดงความคิดเห็น ฉะนั้น
การสอนในนักเรียนรู้จักการวิจารณ์ จึงนับว่าจำเป็นมากสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย แม้ว่าการท่องจำจะยังจำเป็นอยู่ แต่ก็ต้องให้ท่องจำอย่างมีเหตุผล และสามารถ
อธิบายได้ว่าทำไมจึงต้องท่อง การที่นักเรียนได้หัดวิจารณ์จะทำให้เด็กเรียนมีหลักในการ

๒ จิตตินิภา ภักดีชุมพล, "กิจกรรมการเรียนและการสอนภาษาไทยในชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร," วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

พิจารณาวรรณคดีทุกบททุกตอน ผลที่ตามมาก็คือความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียนวรรณคดีจะหมดไป การเรียนวรรณคดีจะกลับมีความหมายมากขึ้นทั้งในความรู้สึกของผู้เรียนและผู้สอน

ลักษณะของอาจารย์ที่นักเรียนชอบ นักเรียนมีความเห็นว่าต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเหตุผล มีอารมณ์ขัน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีความรู้ดี ซึ่งตรงกับงานวิจัยของจิตติมา ภัคดีชุมพล^๗ เรื่อง "กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร" พยายามปรับปรุงตนเองด้านความรู้ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อ่านวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณคดีหรือวรรณกรรมต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งปรับปรุงตัวเองด้านความคิดให้เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ และทันต่อภาวะความเปลี่ยนแปลงของสังคม ประการสำคัญคือ ปรับปรุงตัวเองด้านการสอน^๘ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ชลธิรา กลัดอยู่ เรื่อง "การสนองตอบปฏิกิริยาของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อวรรณคดีไทย" นอกจากนั้นครูควรเสนอทัศนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนใหม่มากที่สุด โดยไม่จำกัดให้นักเรียนต้องคล้อยตาม ซึ่งตรงกับความเห็นของ สุลักษณ์ ศิวรักษ์^๙ จากเรื่อง "ทฤษฎีการศึกษา" ที่กล่าวว่า ครูควรเสนอทัศนะต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอนใหม่มากที่สุด โดยให้วิชานั้นเป็นผลผลิตทางความคิดของมนุษย์ และในการเสนอทัศนะต่าง ๆ นั้น ศิษย์ก็มีสิทธิ์ที่จะไม่รับได้

^๗ จิตติมา ภัคดีชุมพล, เรื่องเดิม, หน้า ๑๔๐.

^๘ ชลธิรา กลัดอยู่, "การสนองตอบปฏิกิริยาของคนรุ่นใหม่ที่มีต่อวรรณคดีไทย," อักษรศาสตร์วิจารณ์ ฉบับที่ ๒ ปีที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๗ ฉบับวรรณกรรมไทย ยามขมหรือยามหวาน, หน้า ๓๐ - ๓๑.

^๙ สุลักษณ์ ศิวรักษ์, "ทฤษฎีการศึกษา," ปรัชญาการศึกษา (พระนคร : สำนักพิมพ์เค็ดัดไทย, ๒๕๑๖), หน้า ๑๒๖ - ๑๒๗.

ขอเสนอแนะ

ขอเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอน

๑. ครูควรติดตามหาความรู้ในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น ด้านวรรณคดี วรรณกรรมหรือข้อเขียนปัจจุบันเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น เพื่อจะได้ทันสมัยทั้งด้านความรู้และความคิด
๒. ครูควรพยายามหาวิธีสอนให้เด็กเกิดความรักและเห็นคุณค่าของการเรียน การสอนวรรณคดี
๓. ก่อนสอนครูควรแนะนำให้นักเรียนเข้าใจก่อนว่าวรรณคดีคืออะไร จะศึกษาอย่างไร
๔. ครูต้องแทรกเรื่องตำนานหรือเกร็ดความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี นิยายพื้นเมือง คติชาวบ้าน ศิลปะ วัฒนธรรมและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นไทย
๕. ครูควรยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน ใจคอหนักแน่น และมีใจกว้างขวาง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเต็มใจ
๖. ในการสอนครูควรตระหนักถึงจิตวิทยาวัยรุ่น หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะหลักดังกล่าวจะช่วยในการสอนได้มาก
๗. ศึกษานิสัยที่อาจช่วยครูได้โดยจัดให้มีการอบรมครูภาษาไทย เกี่ยวกับเรื่องวิธีสอนใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงวิธีสอนอยู่เสมอ โดยควรพิจารณาในด้านต่อไปนี้
 - ๗.๑ ควรนำความรู้นอกเหนือจากแบบเรียนมาประกอบ ผู้สอนควรหาเกร็ดความรู้ คติชาวบ้านที่แทรกอยู่ในวรรณคดีแต่ละเรื่องมาแล้วประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเพลิดเพลิน หรือผู้สอนอาจมอบหมายหรือแนะนำให้ผู้เรียนค้นคว้าเล่าสู่เพื่อน ๆ ในชั้นก็เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือ หาความรู้ และมีนิสัยรักการค้นคว้าอีกด้วย วิธีสอนที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือวิธีหนึ่งคือ การที่ครูอาจารย์ให้

นักเรียนแสดงความคิดเห็นทั้งด้านวิธีพูดและเขียน หรือจัดให้มีการวิจารณ์และอภิปราย
เป็นต้น

๓.๒ ควรจัดกิจกรรมและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนมากขึ้น รวมทั้ง
พยายามหาวิธีนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนด้วย เช่น การสอนแบบจัดศูนย์การ
เรียน การสอนแบบจุดภาค การสอนโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป ตลอดจนใช้อุปกรณ์
ต่าง ๆ เช่น ฟลิ้มสตรีป สไลด์ เป็นต้น

๓.๓ ในการสอน ครูอาจารย์ควรมุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านสติปัญญา
อารมณ์และทักษะ และควรเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนวรรณคดี
ในทุกด้าน

๓.๔ นักเรียนจำเป็นต้องเข้าใจความหมายคำศัพท์ เพื่อที่จะเข้าใจ
วรรณคดีบางเรื่อง ดังนั้นการสอนศัพท์เป็นเรื่องจำเป็น แต่ผู้สอนไม่ควรเพ่งเล็งเรื่อง
ศัพท์มากเกินไป และไม่ควรเข้มงวดให้นักเรียนท่องจำรากศัพท์หรือความเป็นมาของศัพท์

๓.๕ อาจารย์บางท่านเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสอนประวัติกวี เพราะเป็น
ส่วนปลีกย่อยอันอาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย ผู้วิจัยจึงขอเสนอวิธีที่อาจช่วยในการสอน
ประวัติของกวีให้น่าสนใจขึ้นดังนี้

๑. เล่าถึงเกร็ดชีวิตที่น่าสนใจของกวี
๒. ให้นักเรียนวินิจฉัยเหตุการณ์ในชีวิตกวีที่อาจมีอิทธิพลต่อผลงาน
ของกวีหรือพิจารณาผลงานของกวีที่อาจสะท้อนถึงชีวิตกวี

๓.๖ ผู้สอนไม่ควรบังคับให้นักเรียนท่องจำอาชยานแต่ควรทำดังนี้

๑. ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการท่องจำ และแนะนำให้เห็นคุณค่าของ
ข้อความที่ควรท่อง
๒. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของบทอาชยานเป็นอย่างดี
๓. เปิดอภิปรายถึงคุณค่าของบทอาชยานนั้น
๔. ให้นักเรียนเลือกท่องข้อความอื่น ๆ ตามความพอใจ

ขอเสนอแนะวิธีสอน

การสอนแต่ละครั้งผู้สอนควรเตรียมการสอนอย่างดี โดยเตรียมค่านต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์การสอน ขอบเขตของวิชา เนื้อหาวรรณคดี ระยะเวลา หนังสืออ่านประกอบ วิธีสอน กิจกรรม อุปกรณ์อื่น ๆ การเตรียมเนื้อหาวรรณคดีนั้นมิใช่เตรียมเฉพาะความรู้เกี่ยวกับประวัติทั่วไป ประวัติวรรณคดี เนื้อเรื่องและศัพท์เท่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ประเภทและองค์ประกอบของวรรณคดีที่จะสอนอย่างถ่องแท้เสียก่อน เพื่อช่วยให้สอนได้ตรงจุดของประเภทและองค์ประกอบที่แท้จริงของวรรณคดีแต่ละเรื่อง^{๑๑} ถ้าผู้สอนสอนไม่ถูกจุดผู้เรียนย่อมเข้าใจผิด การสอนจึงมีส่วนทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทย ดังปรากฏอยู่ทุกวันนี้ เช่นปัญหาที่ว่าทำไมเราจึงยกย่องเรื่อง "สร้อยคอที่หาย" ทั้ง ๆ ที่การใช้ภาษาเขียนในเรื่องยากลำบากต่อการเข้าใจ ครูควรจะให้ให้นักเรียนได้เห็นถึงคุณค่าของวรรณคดีเรื่องนี้ ที่แสดงถึงความทะเยอทะยานของผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งในบั้นปลายความทะเยอทะยานทำให้ต้องได้รับความลำบาก และความลำบากนี้ก็เป็ผลสืบเนื่องมาจากความโง่ ซื่อ เลินเล่อของตัวเอง ที่ไม่รู้ว่าสร้อยคอที่ตัวเองทำหายนั้นเป็นเพชรปลอม ต้องการเงินมาใช้หนี้ เขาจนหมดจึงได้รู้ความจริงภายหลัง ครูอาจยกเรื่องสร้อยคอที่หายให้นักเรียนเห็นผลที่ได้จากความทะเยอทะยาน

ฉะนั้นก่อนสอนวรรณคดีแต่ละเรื่องครูควรวิเคราะห์ถึงเนื้อเรื่อง ที่มา คุณค่า วัตถุประสงค์ของเรื่องก่อนอย่างชัดเจน

จากตัวอย่างข้างต้น ถ้าผู้สอนได้วิเคราะห์ประเภทและองค์ประกอบของวรรณคดีก่อนทำการสอน ก็จะเป็นพื้นฐานที่ดี ในการอธิบายชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจซึ่งจะเกิด

^{๑๑} สิทธา พินิจภูวดล, "วิธีสอนภาษาไทย," (คำบรรยายวิชาการสอนวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕).

ประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนมากที่สุด อย่างไรก็ตาม สังเกตได้ว่าการสอนวรรณคดีไทยเท่าที่ผ่านมา และเป็นอยู่ ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิเคราะห์วรรณคดีเพื่อการสอนดังกล่าว อาจเป็นเพราะครูอาจารย์บางท่านยังขาดคำแนะนำ หรือยังขาดโอกาสที่จะศึกษาวรรณคดีอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นถ้ามีการร่วมมือกันระหว่างนักวรรณคดีและผู้สอนวรรณคดีเชื่อแน่ว่าจะทำให้การเรียนการสอนวรรณคดีได้ผลดียิ่งขึ้น

ครูอาจารย์ควรสอนวรรณคดีโดยใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน ผู้วิจัยขอเสนอวิธีสอนโดยทั่วไป ซึ่งครูอาจารย์สามารถนำไปใช้หรือดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการสอน เนื้อหาของบทเรียน ตัวผู้เรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่ม วิธีนี้ผู้สอนนำไปใช้ได้มาก ผู้สอนอาจแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น

๑.๑ ให้ค้นคว้ารายงานหัวข้อต่าง ๆ เช่นประวัติที่มาของเรื่อง รูปแบบวรรณคดีเค้าโครงเรื่อง ลักษณะของตัวละคร ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง หรือความรู้อื่นต่าง ๆ ที่ได้จากเรื่อง เป็นต้น เมื่อค้นคว้าแล้วให้ผู้เรียนรายงานด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

๑.๒ ให้อิสระผู้เรียนในการเลือกอ่านวรรณคดี เรื่องที่แต่ละกลุ่มสนใจ ต่อจากนั้นเปิดอภิปรายภายในกลุ่ม แล้วรายงานให้เพื่อนในกลุ่มอื่น ๆ ทราบ ขอสำคัญผู้สอนต้องให้ความช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิดด้วย

๒. วิธีสอนแบบอภิปราย วิธีนี้เป็นแบบประชาธิปไตย ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิได้แสดงความคิดเห็นโดยเท่าเทียมกัน ผู้สอนสามารถจัดให้มีการพหุอภิปรายดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒.๑ ให้ผู้เรียนไปตามหรือตอบหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องทั่วไป ขณะเรียนในห้องเรียนตามปกติ

๒.๒ เปลี่ยนบรรยากาศของห้องเรียนใหม่ โดยจัดที่นั่งเป็นรูปโค้ง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนรวมอภิปราย หรือจัดให้มีอภิปรายเป็นกลุ่ม หรืออาจมีการเชิญวิทยากรมารวมอภิปรายด้วย

๒.๓ เรื่องที่จะอภิปรายนั้น ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันกำหนดหัวข้อได้ตามความเหมาะสม เช่นอภิปรายเกี่ยวกับนิสัยและการกระทำของตัวละคร เหตุการณ์สำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นต้น หรือในการสอนเรื่องลัทธิเอาอย่าง ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนอภิปรายเรื่องข้อดีและข้อเสียของการเอาอย่างอารยธรรมตะวันตกในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นต้น

ในการอภิปราย ควรสนับสนุนให้นักเรียนใช้อุปกรณ์ประกอบด้วย เช่น เอกสาร หนังสือ ภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง แผนภูมิ ของจริง เป็นต้น

๓. วิธีสอนโดยใช้การแสดงหรือการเสนอ วิธีนี้ทำให้ผู้เรียนสนใจมาก ครูอาจารย์อาจจัดได้ เช่น

๓.๑ ให้นักเรียนแสดงละครในห้องเรียน หรือในห้องประชุม จากวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา

๓.๒ ให้แสดงบทบาทเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง หรือแสดงท่าทางจากฉากใดฉากหนึ่งของวรรณคดี เช่น แสดงบทบาทตอนนายลำพุกชูพระยาภักดี เป็นต้น

๓.๓ ให้อ่านโดยทำเสียงเหมาะสมกับข้อความในเรื่อง เช่น เรื่องพระราชดำรัสตอบหรือเรื่องลัทธิเอาอย่าง นับว่าเป็นบทฝึกอ่านแบบพูดปรากฏาได้ดี

๓.๔ จัดให้มีการแข่งขันตอบปัญหาต่าง ๆ จากวรรณคดี เช่น อาจตั้งคำถามว่า ข้อความต่อไปนี้อยู่ในวรรณคดีเรื่องใด ใครเป็นคนกล่าว

๔. วิธีสอนโดยจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน^{๑๒} การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนคือการแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๔ - ๖ กลุ่ม เรียกว่ากลุ่มกิจกรรม แต่ละกลุ่มจะมีกิจกรรมวัสดุอุปกรณ์และเนื้อหาแตกต่างกัน ผู้เรียนจะหาประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการประกอบกิจกรรมให้ครบทุกกลุ่มรวมทั้งรายงานผลของกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดให้ ครูอาจารย์สามารถดัดแปลงหรือจัดห้องวิชาการต่าง ๆ เช่น ห้องภาษาไทย ให้เป็นศูนย์การเรียนได้ โดยปฏิบัติ ๓ ลำดับดังนี้

๔.๑ เป็นห้องนิทรรศการ ประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ตั้งแสดงไว้ตามเนื้อหาวิชา เช่น หุ่นจำลองศิลาจารึก เครื่องแต่งกายสมัยต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณคดี หุ่นจำลองชบวนพยุหยาตราทางชลมารค เป็นต้น ในขั้นนี้ยังไม่มีการเตรียมให้เป็นห้องปฏิบัติการของครู จึงยังไม่เรียกว่าเป็นศูนย์การเรียน

๔.๒ เป็นห้องบริการ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมศึกษาและใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งมีเครื่องช่วยสอน เช่น เครื่องฉาย และเครื่องเสียง เป็นต้น แต่ขั้นนี้ยังไม่ถือว่าเป็นศูนย์การเรียน

๔.๓ เป็นห้องปฏิบัติการสอน ขั้นนี้เป็นการใช้ห้องซึ่งจัดเป็นห้องนิทรรศการและห้องบริการอย่างพร้อมมูลแล้วโดยใช่เป็นศูนย์การเรียน หรือนัยหนึ่งเป็นการจัดให้มีการเรียนการสอนอย่างแท้จริงในห้องดังกล่าว โดยผู้สอนกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทำ พร้อมกับให้ผู้เรียนได้เห็นและใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเต็มที่

จะเห็นได้ว่า ครูอาจารย์สามารถนำแนวความคิดข้างต้นนี้ไปดัดแปลงใช้ในการสอนวรรณคดีได้อย่างดีทีเดียว

^{๑๒} ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียน - แนวทางใหม่สำหรับปฏิรูปห้องเรียน," เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องแนวปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไทย (คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๕-๖.

๕. วิธีสอนโดยใช้ประสาทสัมผัส ผู้วิจัยได้เคยเห็นตัวอย่างการสอนวิธีนี้จากการสาธิตการสอนโคลงภาษาอังกฤษแก่เด็กชาวอเมริกัน และเห็นว่า เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์ ถ้าครูอาจารย์จะนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม ชั้นการสอนมีดังนี้

๕.๑ ให้นักเรียนฟังแผ่นเสียงบทโคลงซึ่งร้องเป็นทำนองเพลงพื้นเมือง ในชั้นนี้อาจฉายภาพยนตร์ หรือสไลด์ประกอบด้วย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความชอบซึ่งยิ่งขึ้น

๕.๒ ให้ฟังแผ่นเสียงเป็นครั้งที่ ๒ และให้นักเรียนดูบทโคลงนั้นจากแบบเรียนพร้อมกับร้องคลอตามด้วย

๕.๓ ครูอธิบายความหมายของศัพท์บางคำ แล้วให้นักเรียนร้องเพลงจากโคลงบทนั้นอีกครั้ง

๕.๔ ครูแนะนำให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ความรู้สึกที่ได้จากการอ่านและอื่น ๆ

การสอนวรรณคดี ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักสำคัญที่ควรสอนดังวิธีที่อาจารย์ ประเพณี นาคทรพพ ได้เสนอแนะไว้ ๕ ประการ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนคิดหาวิธีอื่น ๆ เพิ่มตามดังต่อไปนี้

๑. สอนโดยฝึกทักษะทั้ง ๔ ให้สัมพันธ์กันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

๒. สอนโดยจัดให้ทำกิจกรรม

๓. สอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

๔. สอนโดยใช้อุปกรณ์การสอน

๕. สอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

๑. สอนโดยฝึกทักษะทั้ง ๔ ในการเรียนการสอนวรรณคดี ครูอาจสอนให้นักเรียนฝึกทักษะทั้ง ๔ ได้แก่ ทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กันโดยนักเรียนจะเริ่มเรียนภาษาด้วยการหัดฟังก่อน แล้วจึงหัดเขียนเสียงของผู้ใหญ่ ต่อจากนั้นจึงหัดพูด เมื่อพูดได้คล่องก็จะเริ่มหัดอ่านและหัดเขียนตามลำดับ

๒. สอนโดยจัดให้ทำกิจกรรม เดิมครูเท่านั้นที่จะเป็นฝ่ายกระทำคือ สอน หรือเป็นผู้สอน นักเรียนจะเป็นเพียงผู้รับสิ่งที่ครูสอนให้ ผลก็คือนักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่เกิดความรู้สึกสนุกสนาน บรรยากาศภายในห้องเรียน เป็นไปอย่างจำเจซ้ำซาก น่าเบื่อหน่าย ดังนั้นในการสอนครูจึงควรจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมร่วมกับครูตลอดเวลา โดยยึดหลักว่ากิจกรรมที่ท่านนั้นจะทำให้ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมแห่งการเรียนรู้ขึ้นตรงกับจุดประสงค์ที่ครูตั้งไว้

๓. สอนโดยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ภาษาไทยโดยปกติเป็นสื่อในการถ่ายทอด ความรู้และความเข้าใจของคนไทยอยู่แล้ว ดังนั้นในการเรียนการสอนในโรงเรียน เกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษล้วนต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น ในการสอนภาษาไทย จึงควรให้มีสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างวิชา เช่น จะฝึกให้นักเรียนมีทักษะ ในการเขียนรายงาน ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกหัวข้อในการเขียนรายงาน อย่างกว้างขวาง อาจเป็นหัวข้อเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ หรือศิลปศึกษา ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับภาษาไทยเท่านั้น

การสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น โดยการดึงวิชาอื่น ๆ เข้ามาสัมพันธ์ หรือการดึงวิชาภาษาไทยไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น จะทำให้การเรียนวิชาเหล่านั้นมีความหมายขึ้น และจะทำให้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

๔. สอนโดยใช้อุปกรณาการสอน คนทั่วไปมักจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย ว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ เรียบเหมือนวิชาวิทยาศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ อาจเป็น เพราะภาษาไทยเป็นภาษาแม่ที่ใช้อยู่กันมาตั้งแต่เกิด จึงเกิดความเคยชิน มีความรู้สึกจำเจ ไม่ให้ความสนใจต่อการเรียนภาษาไทยเท่าที่ควร ดังนั้นอุปกรณาการสอนจึงมีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยให้บทเรียนภาษาไทยน่าสนใจขึ้น ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

๕. สอนให้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องที่น่าสนใจของครูภาษาไทย ที่นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ในรูปของการนำไปใช้ นักเรียน ส่วนมากคิดว่าภาษาไทยเป็นเพียงวิชาการแขนงหนึ่งที่จะต้องท่อง จดจำไว้สอบในแต่ละเรื่อง

ไม่ว่าจะเป็นหลักภาษา การใช้ภาษาหรือวรรณคดีไทยก็ล้วนเป็นกฎเกณฑ์ที่น่าเบื่อหน่าย
ท่องแล้วสับสน จำไม่ได้ ในที่สุดก็สอบไล่คะแนนไม่ดี นักเรียนก็ยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ
ภาษาไทยยิ่งขึ้น ฉะนั้นในเวลาสอนครูไม่ควรมุ่งให้นักเรียนจำกฎเกณฑ์ ครูควรจะมุ่ง
ให้นักเรียนนำความรู้นั้นไปใช้อย่างถูกต้อง ในช่วงโมงภาษาไทยครูจึงควรจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนที่สนุกเพลิดเพลิน น่าสนใจและเป็นเรื่องใกล้ตัวที่นักเรียนพบเห็นอยู่
เป็นประจำพยายามทำให้เป็นเรื่องเข้าใจง่ายสามารถนำไปใช้ได้จริงและถูกต้อง โดย
ให้ทุกคนได้มีโอกาสทดลองปฏิบัตินักเรียนจะเกิดความสุขสนานและทำให้การเรียนการ
สอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวเด็ก สุวรรณา เกรียงไกรเพชร^{๑๓} ได้ให้ข้อเสนอ
แนะ ไว้ว่า

๑. ในการสอนวรรณคดีนั้น มศ. ๔ - ๕ นักเรียนควรจะได้มีโอกาสเลือก
ตัดสินใจเองว่าบทประพันธ์ตอนใดที่เขาเห็นว่าดี หรือตอนใดที่เขาชอบ เพราะอะไร แม้
ว่าการแนะนำบทประพันธ์บางตอนให้เด็กเห็นคุณค่าจะยังจำเป็นอยู่ ครูก็ควรจะได้เปิดโอกาส
ให้เด็กเลือกเองพร้อม ๆ กันไป เช่น ถาครูอธิบายว่า "ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด
คิดถึงบาทพิตรอคิศร" จากเรื่องนิราศภูเขาทอง เป็นที่ยกย่องกันว่าไพเราะ ด้วย
เหตุนั้น ๆ แล้วก็น่าจะให้นักเรียนอภิปรายกันถึงตอนที่เขาเห็นว่าดีบ้าง โดยปล่อยให้
การออกความคิดเห็นโต้ตอบกันได้ ไม่จำกัดด้วยคำสำนวนและแนวความคิด ถ้าเขาจะ
ใช้ภาษาใหม่ ๆ บางทีควรจะยินยอม เพราะเป็นคนรุ่นใหม่ ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ถึงแม้ว่า
จะอยู่ในช่วงโมงวรรณคดีที่เรียนของเก่าหลายสิบปีมาแล้ว เขาก็น่าจะใช้สำนวนภาษา
วิธีการในสมัยของเขาได้ จะสังเกตได้ว่าช่วงโมงใดก็ตามที่ครูอนุญาตให้นักเรียนได้แสดง

^{๑๓} สุวรรณา เกรียงไกรเพชร, กรอง-ภาษาและวรรณกรรม "การสอน
วรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย," หน้า ๒๕๒ - ๒๕๓.

ความคิดเห็นและสามารถแสดงออกมาได้อย่างรวดเร็ว นักเรียนจะรู้สึกสนุกสนานในการเรียนและไม่เบื่อหน่ายจากการได้หัดวิจารณ์ ซึ่งนับว่าจำเป็นมากสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

๒. นักเรียนควรศึกษาวรรณคดีที่ละชั้นตอน เช่น

๒.๑ ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวของผู้แต่งมาก่อน และอ่านเรื่องประกอบตามที่ครูเห็นสมควร การอ่านข้อความประกอบหรือบทประกอบเรื่องต่าง ๆ เช่นประวัติ กวี ความรู้ประกอบเรื่อง ตลอดจนหนังสือต่าง ๆ ที่ครูเห็นว่ามิได้มีประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนที่ใส่ใจในค่านี้อาจได้มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

๒.๒ ให้นักเรียนทำความเข้าใจกับวรรณคดี โดยครูเป็นผู้เชื่อมโยงสิ่งที่นักเรียนอ่านมานั้นให้เข้ากับเรื่อง

๒.๓ ให้นักเรียนตอบคำถามครูในเรื่องที่อ่านมาเองนั้น เพื่อเป็นการทดสอบว่านักเรียนเข้าใจเรื่องเหล่านั้นแล้วหรือยัง เช่น เรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์ ครูไม่ควรถามว่านายชิตเกิดเมื่อไร ทำงานที่ไหน ตายด้วยโรคอะไร ในการตั้งคำถามในห้องควรจะให้เกี่ยวข้องกับสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน เช่น นายชิต เป็นกวีอิสระ งานเขียนของเขาแสดงความเป็นตัวของตัวเอง แสดงรูปแบบที่แปลกออกไปจากผู้อื่นในการใช้คำ ครูก็น่าจะนำจุดนี้มากล่าวถึงในการสอนสามัคคีเภทคำฉันท์

๒.๔ ให้นักเรียนหัดวิจารณ์หรือประเมินคุณค่าวรรณคดีแนวใหม่ อันอาจจะเป็นแง่ที่ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของวิชาวรรณคดีได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น สามารถนำเอาวรรณคดีไปเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ๆ ตลอดจนสิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ใ้แทนที่จะมองวรรณคดีเป็นบทเรียนที่ล้าสมัย หรือหนังสือประกอบการค้นคว้าประวัติศาสตร์อย่างที่เคยเป็นมา

ขอเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ควรพิจารณาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และแบบเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ด้านแบบเรียนนั้นควรเขียนเล่มให้คงทน มีภาพประกอบมากขึ้น คำอธิบายศัพท์มากขึ้น จัดรูปเล่มให้น่าสนใจ ควรตัดวรรณคดีบางเรื่องออก และเพิ่มวรรณกรรมปัจจุบันเข้าในแบบเรียนด้วย การปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนควรเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ และนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุง อนึ่ง ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรทุกระยะ ๓ - ๔ ปี

๒. ควรสนับสนุนครูอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีไทยมากขึ้น โดยให้โอกาสไปศึกษาอบรมทั้งภายในและต่างประเทศ

๓. สนับสนุนให้นักวิชาการเขียนบทความเกี่ยวกับวรรณคดี วิธีการจัดกิจกรรม การใช้อุปกรณ์ ตลอดจนการวัดผลวิชาวรรณคดีไทยลงในหนังสือวิชาการต่าง ๆ เช่น วิทยากรย วิทยุศึกษา จันทรเกษม เป็นต้น นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้มีการทำคู่มือแนะวิธีสอนวรรณคดี

๔. จัดให้มีการสัมมนา อบรมอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างสม่ำเสมอ

๕. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวรรณคดีระหว่างชาติ

๖. ส่งเสริมให้มีการติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่มีผลเกี่ยวโยงมาถึงวรรณคดี เช่น จีนเฝ้าวรรณคดี เราก็ก็น่าอย่างบางเป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. วิเคราะห์แบบเรียนวรรณคดีและหนังสืออ่านประกอบในปัจจุบัน และทุกระดับ เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา
๒. วิเคราะห์วรรณคดีบางเรื่องในแบบเรียน เพื่อการสอนวรรณคดีแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
๓. วิเคราะห์วรรณกรรมปัจจุบันบางเรื่องที่คัดเด่น เพื่อใช้เป็นแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. สร้างบทเรียนสำเร็จรูปเกี่ยวกับเรื่องวรรณคดีโดยอาจสร้างเป็นแบบเรียนหรือสไลด์ หรือทดลองสอนแบบธรรมชาติกับการสอน โดยใช้แบบเรียนแบบโปรแกรม
๕. ศึกษาการสอนเฉพาะประเภท เช่น วรรณคดีประเภทคำฉันท์ วรรณคดีประเภทคำกลอน วรรณคดีประเภทลิลิต ว่าจะมีวิธีใดบ้างที่จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนการสอนประเภทนี้
๖. ศึกษาเกณฑ์วรรณคดีที่เป็นแบบฉบับ (Classical Literature) เพื่อให้เป็นหลักในการพิจารณาเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอเสนอแนะต่อโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

๑. ผู้บริหารควรสนใจศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการระดับชั้นมัธยมศึกษา และหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

๒. ครูอาจารย์ผู้สอนควรจะได้ทราบสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน และหาทางแก้ไขโดยใช้ความรู้ความสามารถทั้งด้านเนื้อหาวิชาและถ่ายทอดวิชาเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กสนใจทำการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย